

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากไหน ทั้งชีวิตมีการลงทุน เวลา
เขาลงทุนไปแล้ว เขาแสวงหาผลประโยชน์รอบหนึ่งๆ เขาลงทุนต่อเรื่อยๆ กันไป เขาลงทุน
ต่อเนื้อเพื่ออะไร? เพื่อให้กิจการของเขามั่นคง ขนาดการลงทุนเขายังลงทุนต่อเนื้อ ต้องมีการ
ลงทุนต่อเนื้อเพราะว่ามันเสื่อมสภาพ มันได้ผลประโยชน์ตอบแทนไปแล้ว

ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากไหน? ชีวิตนี้มาจากบุญกุศลของเรา ถ้าไม่มีบุญกุศลของ
เรา จิตเวียนว่ายตายเกิด เราปฏิเสศกันไป โลกนี้เกิดมาก็มีชาติเดียวเท่านั้นแหละ จะมีนรกสวรรค์
มาจากไหน สัตว์มันก็เกิดมาเป็นอาหารของเรา

เวลาสัตว์นั้น สัตว์ที่มันมีน้ำใจ มันยังเจือจางกันนะ สัตว์มันหวงแหงนอาหารมันมาก ยิ่ง
สัตว์มันหวงถิ่นนะ เขตหากินของมัน มันไม่ให้สัตว์ตัวอื่นเข้าไปเลย พวกเสือ พวกสิงโต เขตหา
กินของมันถ้ามีสัตว์อื่นเข้ามามันต้องเปิดศึกแน่นอน เพราะมันหวงถิ่น มันหวงอาหารของมัน แต่
เวลามันมีน้ำใจต่อกันนะ เวลามันล่า หัวหน้ากินก่อน กินเสร็จแล้วมันก็ยังแบ่งปันกัน สัตว์บาง
ชนิดมันได้อาหารมามันเจือจางกัน สัตว์มันยังมีน้ำใจ

สิ่งนี้ก็เหมือนกัน ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากการลงทุนของเรา
ลงทุน ที่เรามาทำบุญกุศลกันอยู่นี้ นี่การลงทุน ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บอกว่า เราแสวงหาเงินทองมาได้ เราเลี้ยงปากเลี้ยงท้องสิ่งหนึ่ง เราเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่สิ่งหนึ่ง
เพื่อการลงทุน การทำธุรกิจของเราสิ่งหนึ่ง อีกสิ่งหนึ่งฝังดินไว้ ที่เหลือฝังดินไว้ ไม่ใช่ได้มา
เท่าไรก็จะทำบุญหมดเลย โอ๊ย! ใจเรามีศรัทธามีความเชื่อ

ศรัทธาความเชื่อมั่นเป็นทรัพย์ในตัวเองนะ คุณ น้ำใจของคนมีค่ามาก คนที่มีน้ำใจต่อกัน คนที่มีการเจือจางต่อกันมันอบอุ่น เราไม่มีเวรมีภัยนะ แต่เราไปที่ไหนมันมีแต่การเอาใจเอาเปรียบกัน โอ๊ย! มันเดือดร้อนไปหมดเลย ข้าวของเงินทองเยอะเยอะเลย แต่ไม่มีใครเจือจางใครเลย มันมีแต่กักตุนของมันไว้ มันมีแต่ซ่อนเร้นไว้ ไอ้คนที่กินก็กินจนท้องป่องเลย ไอ้คนที่หิวกระหายมันก็จะเจ็บจะตาย เพราะอะไร เพราะมันขาดน้ำใจ น้ำใจสำคัญ ทีนี้ น้ำใจสำคัญแล้ว เวลาเรามีน้ำใจ เราจะไปทำบุญกุศล สิ่งนั้นทำมาก็กลับมาหาใจเรา มาหาใจเรา

ชีวิตนี้มาจากไหน? มาจากนี้แหละ มาจากมนุษย์สมบัติ เพราะมีมนุษย์สมบัติ เพราะมีศีลมีธรรมมันถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ไง ถ้าไม่มีศีลธรรม จิตนี้มันเกิด คุณิ เวลาเกิดมา ใครรู้อ้างว่าตัวเองเกิดมาที่ไหน แม่บอกทั้งนั้นแหละว่าเกิดที่โรงพยาบาลนั้น โรงพยาบาลนี้ นี่แม่บอกทั้งนั้นแหละ มันไม่รู้ว่ามันเกิดมาอย่างไรหรอก นี่เวลามันเกิดมานะ

สัตว์มันก็เหมือนกัน เวลาเขาฟัก คุณิ เบ็ด ไก่ มันฟักออกมาจากไข่ เกิด กำเนิด ๔ เกิดในไข่ ในน้ำครำ ในครรภ์ ในโอปปาติกะ การกำเนิด ๔ จิตเวียนว่ายตายเกิด กำเนิด ๔ แล้วทำไมมันเกิดอย่างนั้นล่ะ มันเกิด ชีวิตนี้มาจากไหน ที่เรามาทำบุญกุศลกันเพื่อเหตุนี้ไง

ฟังธรรมๆ ธรรมะก็ทำให้หัวใจมีเจตนาที่ดี มีความคิดที่ดี ถ้าความคิดที่ดี ดีเพื่อใคร? ก็ดีเพื่อตัวเองไง แต่ถ้ากิเลสมันบอกไม่ได้ ขาดทุน โลกเขาแสวงหา มือใครยาวสาวได้สาวเอา เขาสาวของเขา เราไม่ใช่มือใครยาวสาวได้สาวเอา เราทำด้วยความหมั่นเพียรของเรา ความหมั่นเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ ความสุจริตธรรม ธรรมาภิบาล เราทำคุณงามความดีของเรา มันเป็นเกราะป้องกันคุ้มครองใจ ใจไม่หวั่นไม่ไหวใจ เพราะเราไม่ได้ทำอะไรหมกเม็ดในหัวใจ ไม่ได้ทำอะไรผิดพลาดไว้ คนที่ทำอะไรผิดพลาดไว้มันนั่งสะดุ้งตลอด มันกลัวเขาจะไปรู้ความผิดมัน นี่ไม่มีความสุจริตคุ้มครองหัวใจ

ทีนี้ความสุจริตคุ้มครองหัวใจแล้ว คุ้มครองใจเรา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครอง เรารักษาศีล ศีลธรรมจะคุ้มครอง แต่เขาคุ้มครอง จะมีการ์ดมาคุ้มครอง... ไม่ใช่ ความดี ความดีงามของเรามันคุ้มครอง ความดี คุณธรรมมันคุ้มครองหัวใจ ถ้าหัวใจมันไม่สั่นไม่ไหว หัวใจมันไม่หวั่นไหว ถ้าใจมันไม่โลเล หัวมันไม่ส่าย หัวไม่ส่าย หางไม่กระดิก หัวไม่ส่ายคือความคิดไม่ส่าย

มนุษย์เกิดมาจากไหน มนุษย์ทำอะไร การกระทำมนุษย์มาจากไหน? มาจากความคิด
 ทั้งนั้นแหละ มาจากความคิด มาจากจินตนาการ มาจากการกระทำ มาจากความพอใจทำ คิดแล้ว
 ถึงพูด คิดแล้วถึงทำ คิดแล้วถึงแสวงหา แล้วถ้าห้วงมันดีขึ้นมา ห้วงมันดีมาจากไหนล่ะ? ห้วงมันดี
 เพราะเราทำของเรานี่ไง เราทำของเรา เราศึกษาของเรา เราศรัทธาของเรา เราทำบุญกุศล บุญกุศล
 เพื่ออะไร ทำแล้วสบายใจไหม ถ้าทำแล้วสบายใจ แล้วทำแล้ว ของสิ่งต่างๆ เราก็หลุดไม่หลุดมือ
 ไปอยู่ที่พระ ใอนั้นเนื่อนาบุญของโลก เนื่อนาบุญของโลก

เราหว่านพืช เราหว่านเมล็ดข้าวไป เวลามันออกรวงออกรัง เราเป็นคนหว่าน เราเป็นคน
 เกี่ยวคนเก็บ นาข้าวมันได้แต่ต้นฟาง ฟางหญ้านั่นนะ แล้วมันก็ได้เมล็ดข้าวที่ตกอยู่นั่นนะ นี่ก็
 เหมือนกัน เราหว่านพืชหว่านผลลงไปแล้วไม่เห็นได้อะไรเลย...ก็เราหว่านไป เราหว่านไปมันจะ
 มีอะไรติดไม้ติดมือล่ะ แต่เดี๋ยวมันจะงอกงามขึ้นมา งอกงามมาที่ไหน? งอกงามมาในหัวใจของ
 เรานี่ไง ทิพย์สมบัติฯ

“กลิ่นของศีลหอมทวนลม” คนที่ไม่เอาไรต์เอาเปรี๊ยะ คนที่มีน้ำใจต่อกัน เขาว่าคนนี้เป็น
 คนดี เขาหาคนดีๆ คนดีประจำจังหวัด คนดีประจำประเทศ เราไม่ต้องหาคนดีมาจากไหน ทำดี
 แล้วได้ดี ทำดีคือดีของตัวเอง ถ้าดีของตัวเอง เราไม่ต้องไปแข่งขันกับใคร การแข่งขันเขา
 ต้องมาเก็บสถิติว่าคนนั้นมีความดีเท่าไร แล้วเขาจะขอคุณงามความดีให้ เราไม่ต้องให้ใครมาเก็บ
 สถิติของเรา เราทำดีเพื่อดีของเรา ความดีของเรา เห็นไหม อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่ง
 แห่งตน ถ้ามีความดีของเรา เรามีความสุข มีความพอใจ แล้วใจมันพัฒนาขึ้นมาละ แต่ถ้ามันเป็น
 กิเลสละ “ทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีแล้วไม่ได้ดี” ทำดีแล้วดีโง่ดีพวยจะเอาความดี...เอาความดีมา
 จากไหน ความดี ก็ความอยากให้เรารู้จักมันก็แข่งหน้าไปแล้ว นี่ห้วงมันสายแล้ว พอห้วงมันสาย
 จิตใจมันก็คืนรน คืนรนว่าทำบุญแล้วทำไมไม่ได้บุญ

บุญกุศลคืออะไร? บุญกุศลคือความดี เราทำคุณงามความดีของเรา ทำเพื่อประโยชน์สุข
 ในหัวใจของเรา ถ้าประโยชน์สุขในหัวใจของเรา มันให้ผลนะ ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาพระสารี
 บุตรออกจากสมบัติ ทุกตะเข็ญใจเขาเป็นคนรับจ้างทำนา เขาไถนาของเขา เขาไถนาของเขา
 เขาก็รออาหารมาส่ง มันหิวกระหาย มันโกรธมาก ทีนี้พระสารีบุตรออกจากสมบัติมา เขาก็มา
 ส่งอาหารพอดี นี่มีจิตใจนะ จิตใจคุณงามความดีมันศรัทธา ก็เอาอาหารนั้นใส่บาตรพระสารีบุตร
 ไปหมดเลย

พระสารีบุตรให้พระ ฉันทเสร็จแล้วให้พร ก็ไปด้วยความอิมเอมใจ ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านั้น หิวกระหายมากเลย แต่จิตใจมันชื่นบานจากบุญกุศลอันนั้น ลงไปไถนาใหม่ พอไถลงไป ดิน พลิกขึ้นมาเป็นทองคำหมดเลย เป็นทองคำทั้งนั้นเลย ดินพลิกขึ้นมาเป็นทองคำนะ

อ้าว! ตัวเองเป็นทศตะเข้ใจ ไม่มีอาชีพ เอาทองคำมาจากไหนล่ะ เอาไปที่หัวขาคณะสิ ก็ไปเฝ้าพระเจ้าพิมพิสาร บอกข้าพเจ้าเป็นทศตะเข้ใจ เป็นคนไม่มีทรัพย์สมบัติใดๆ ทั้งสิ้น แต่ไปไถนาที่นั่น ไถขึ้นมาแล้วเป็นทองคำหมดเลย พลิกเป็นทองคำ

พระเจ้าพิมพิสารถามว่ามันอยู่ที่ไหน ก็ให้มหาดเล็กไปเอา พอมหาดเล็กไปเอา ยกขึ้นมา เป็นดินหมดเลย ทองคำยกขึ้นมาเป็นดินหมดเลยนะ ก็กลับมาเฝ้าพระเจ้าพิมพิสารบอกว่าพอ ยกขึ้นมาเป็นดินหมดเลย มันไม่ใช่ทองคำหรอก ไปเห็นที่แรกเป็นทองคำ ยกขึ้นมาเป็นดิน

พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโศดาบันไจ ฐู เพราะมีคุณธรรมในใจ บอกว่าให้กลับไปใหม่ นะ ให้กลับไปใหม่ แล้วบอกว่าไปเอาทองคำของทศตะเข้ใจคนนี้ ไม่ใช่เอาทองคำของพระเจ้าพิมพิสาร ไม่ใช่ทองคำของใคร

ยกขึ้นมาเป็นทองคำเหมือนเดิม ๘๐ เล่มเกียนมากองอยู่เต็มกลางราชวังเลย นี่ทศตะเข้ใจ ใครมีทองคำ พระเจ้าพิมพิสารประกาศ ใครมีทองคำเท่านี้บ้าง กองนี้ ใครมีทองคำเท่านี้บ้าง ไม่มีใครมีทองคำเท่านี้เลย ฉะนั้น จะตั้งให้ทศตะเข้ใจเป็นเศรษฐีประจำรัชกาล

นี่ไง เวลาเขาทำ เขาได้ของเขาอย่างนั้น เวลาเขาได้เขาได้ด้วยความตั้งใจที่เขาสะอาดบริสุทธิ์ เวลาเขาไถนา เขาเป็นทศตะเข้ใจรับจ้าง เป็นผู้รับจ้าง แต่เวลาทำงานไปมันก็เหนื่อยก็หิวเป็นธรรมดา เขามาส่งอาหารเช้า โอ้โฮ! โกรธมาก ทำไป แต่เวลาพระสารีบุตรออกจากฌานสมาบัติ มา นี่เห็นอย่างนั้น

พูดว่าทำบุญแล้วไม่ได้บุญ บุญของเรา เราจะตีโพยตีพายไปทำไม จะตีโพยตีพายไปที่ไหนล่ะ เราตีโพยตีพายไปมันจะได้อะไร เพราะเราอยากได้ อยากเป็น มันไม่มีใจ คือมันไม่สมเหตุผลของมัน ถ้ามันสมเหตุผล มันมา มันเป็นของมัน แล้วเมื่อไหร่มันจะเป็นสักทีล่ะ เมื่อไหร่จะเป็นสักที ทุกข์อยู่นี้ ก็อยากได้อยู่นี้ไง อยากได้ค้นหาความทะยานอยาก อยากได้คือมาร แต่เราทำคุณงามความดีของเรา สัจจะคือสัจจะนะ

เวลาพระอาทิตย์ขึ้นแดดออก จะบ้านคนรวย คนจน คนทุกอย่างมันสาดแสงไป เหมือนกันหมด เว้นไว้แต่เมฆมันมาบัง ถ้าเมฆมาบังนะ จะมันมีศรีสุข จะรวยจะจน แสงแดดมัน จะถึงหลังคาไหม แสงแดดมันจะลงสู่บ้านของตัวเองไหม มันลงหมดแหละ มันไม่ไปไหนหรอก ทำความจริง ทำคุณงามความดี ความดีก็คือความดี ไม่ใช่ว่าไอ้คนนั้นมันได้ดี ไอ้เราทำแล้วไม่ได้ ดี...ไม่ดีเพราะว่าเมฆมันบัง เมฆมันบังแสงแดดไง ความอยาก ความต้องการมันบัง แล้วมันบัง ถ้าไม่มีเมฆ แสงแดดมา อ้าว! แสงแดดมันต้องให้ความอบอุ่น ทำไมมันร้อนล่ะ อ้าว! แสงแดด เวลาเข้ามันก็อบอุ่น เวลากลางวันมันก็ร้อน ทำไมล่ะ อ้าว! ทุกอย่างมันก็มีคุณมีโทษในตัวมันเอง ทั้งนั้นแหละ

การกระทำของเรา ถ้าทำคุณงามความดีอย่างนี้ทำเพื่อประโยชน์กับเรา เห็นไหม ทำดีต้อง ได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ชีวิตนี้มาจากไหน? มาจากการกระทำของเรา เพราะมีการกระทำนี้เราถึงได้ เกิดมา สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าย้อนบุพเพนิวาสานุสติญาณ ท่านมาจากไหน เจ้าชายสิทธัตถะมาจากไหน ย้อนกลับไป เราเคยเป็น เพราะปัจจุบันนี้เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณ ปัจจุบันเป็นเจ้าชาย สิทธัตถะ เราเคยเป็นพระเวสสันดร เราเคยเป็นทศชาติ เราเคยเป็นๆ มันย้อนไป มันสาวไปหมด เลย ไม่มีต้น ไม่มีปลาย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน เรามาจากไหน เรามาจากไหน ทุกคนมีความ สงสัยทั้งนั้นแหละ แล้วถ้ามันไม่ถึงที่สิ้นสุด เวลามันตายแล้วมันไปไหน จตุปปาตญาณ จิตที่มี แรงขับ จิตที่มีกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันจะไปเกิดอย่างนั้นๆ อดีต อนาคต สิ่งที่มาคือ บุปเพนิวาสานุสติญาณคืออดีตชาติ อดีตที่เราสร้างมา นี่ไง ถ้ามันไม่จบสิ้น อนาคตมันต้องไป เพราะมันมีพຽ່ງนี้ไซ้ใหม่ เมื่อวานมีใหม่ วันนี้ไซ้ใหม่ พຽ່ງนี้ก็มีอีก พຽ່ງนี้พระอาทิตย์ขึ้นอีกแล้ว เดี่ยวพระอาทิตย์ตก พຽ່ງนี้ก็ขึ้นอีก

นี่ก็เหมือนกัน มันมีแรงขับอยู่ มันก็ไปเกิดอีก ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาเป็นปัจจุบัน อาส วัคขญาณ ทำลายอวิชชา ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ลื่นไปในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า รู้แจ้งโลกนอกและโลกใน แล้วสั่งสอนในพระไตรปิฎก สั่งสอนอย่างนี้ไว้ แล้วเราก็มา ศึกษา แล้วเราก็จะทำตาม เราก็จะเอาให้ได้ เอาให้เป็น มันก็นี่ไง บุปเพนิวาสานุสติญาณย้อนไป อดีตชาติ เรามาจากไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าอย่างนั้น เห็นอย่างนั้น รู้อย่างนั้น แล้วเราละ

นี่เพราะเราเกิด ชีวิตนี้มาจากไหนไง เราจะบอกว่าชีวิตนี้มันจะทุกข์มันจะยาก แต่เราก็ได้สร้างสมมา เกิดเป็นมนุษย์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเกิดแสนยาก เหมือนเต่าตาบอดอยู่กลางทะเล มันจะโผล่มาหายใจตลอด แล้วมันมีบ่วงอยู่บ่วงหนึ่ง ถ้าเต่าตัวนั้นมันโผล่ขึ้นมาหายใจในบ่วงนั้น ก็เท่ากับได้มาเกิดเป็นมนุษย์ชาติหนึ่ง การเกิดเป็นมนุษย์แสนยากขนาดนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก แล้วเราได้มาเกิดแล้ว เราเกิดมาแสนทุกข์แสนยาก แสนทุกข์แสนยากเกิดมาเพราะมีกายกับใจ ร่างกายนี้ต้องการอาหาร ต้องการความมั่นคงของชีวิต แล้วเราก็อยากให้มันมีความมั่นคงของชีวิต แต่มันก็อยู่ที่วาสนาบารมีที่เราสร้างสมมาน้อยแค่ไหน ถ้าเราสร้างสมมามากน้อยแค่ไหนเราก็พยายามทำของเรา นี่คือการดำรงชีวิต

แต่เราได้ชีวิตนี้มาด้วยอริยทรัพย์ ด้วยการเกิดเป็นมนุษย์มันมีกายกับใจ ถ้ากายกับใจนะเรามีค่าเท่ากันแล้ว เพราะเรามีร่างกายกับจิตใจเหมือนกัน ถ้าร่างกายกับจิตใจเหมือนกันนะ ถ้าคนมีสติปัญญา หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ มันจะมาหาอริยทรัพย์ที่นี้ไง มันจะมารู้นะ เพราะมนุษย์มีกายกับใจ ว่าร่างกายมันบีบคั้น ร่างกายมันต้องหาอาหารใช้ไหม ร่างกายมันต้องการพักผ่อนนอนหลับใช้ไหม แล้วร่างกายมันก็เป็นเจ้านายที่จิตใจต้องหามาปรนเปรอมันใช้ไหม แล้วถ้าเราทำงานของหัวใจเราบ้างล่ะ

ทำงานของหัวใจเราบ้างนะ เรากำหนดพุทโธๆ ให้จิตใจมันสงบเข้ามา ถ้าจิตใจสงบเข้ามา นี่ไง ที่ว่าอริยทรัพย์ๆ เพราะมีกายกับใจมันเห็นภาพชัดเจน มันมีความทุกข์ที่เผชิญหน้า แต่เวลาเทวดา อินทร์ พรหม เขามีทิพย์สมบัติของเขา เขามีความสุขของเขา เขาผลิตผลิตของเขา เขาไม่มีโอกาสเหมือนเรานะ

โอกาสเหมือนเราก็คือร่างกายมันบีบคั้น ใจที่ว่ามันทุกข์มันยาก ใจที่มันเกิดมาปากกัดตีนถีบ เพราะมันปากกัดตีนถีบ เพราะมันบีบคั้นให้เราแสวงหาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่ามีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย มันต้องมีฝ่ายตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ที่เขาแสวงหากันไง ถ้าเราแสวงหาอย่างนี้ได้ มันมีสถานะที่มาบีบคั้นที่ให้เราได้สะดวกใจ ให้เราได้ถูกคิด แต่เราไม่ได้คิด

เวลาพระพุทธเจ้าบอกว่า ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราก็จะมีความมั่นคงเป็นที่สุด เราก็ไม่ยอมตายเป็นที่สุด เราจะฝันไปหมดเลย แล้วก็เอาให้ได้ตั้งใจเลย ได้ตั้งใจคือขัดแย้งกับพระอาทิตย์ขึ้น-พระอาทิตย์ตก พระอาทิตย์ต้องขึ้นอยู่แล้ว พระอาทิตย์ต้องตกอยู่แล้ว มันเป็น

ธรรมชาติมันต้องเป็นไป นี่ก็เหมือนกัน บุญ-บาปมันก็เป็นของมันจริงๆ อย่างนั้นแหละ แล้วเราจะไปฝืนมัน ฝืนมันอย่างไร

ถ้าเราไม่ฝืนมัน เรามาศึกษา มาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันรู้มันเห็น มันรู้แจ้งขึ้นมา นะ โอ้อโฮ! มันจะซาบซึ้ง ซาบซึ้งมากนะ เวลาครูบาอาจารย์ จิตใจท่านบรรลุธรรมขึ้นมา น้ำตาไหลพรากๆ “ทำไมมันโง่ขนาดนี้ ทำไมมันโง่ขนาดนี้ ทำไมคนมันโง่ได้ขนาดนี้” แล้วใครโง่? ก็ตัวเองโง่ เพราะตัวเองแสวงหาอยู่ ตะครุบเงาตลอด

คูสิ ออกธุดงค์ทั่วไปหมดเลย แสวงหาไปทั่วเลย ทำไมมันโง่ขนาดนี้ ก็มันอยู่กลางหัวอกนี่ ก็เราไปกับมันอยู่นี่ ชีวิตมีความคิด มันก็ไปกับมันอยู่นี่ แล้วก็จะไปหามันอยู่นี่ แล้วก็หาไม่เจอ แต่เวลามันเจอนะ โอ้อโฮ! ของมันอยู่กับเรานี้แหละ

เวลาเป็นสุภายิต เขาบอก ดิดเพชรไว้บนหน้าผาก แล้วก็แสวงหาเพชร หาว่าเพชรหายในเพชรติดไว้ที่หน้าผาก แล้วก็วิ่งหาเพชร ไปหาที่ไหนล่ะ มันอยู่บนหน้าผาก เห็นไหม จิตใจของเรา มันอยู่กับเรา แล้วเราจะหาอย่างไรล่ะ นี่เป็นอุบาย เป็นวิธีการ เป็นวิธีการที่เราจะให้จิตของเรา ใจของเรา ค้นหาตัวเองให้เจอ แล้วมันจะเห็นนะ เห็นว่าสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบระงับมันไม่แบกหามอารมณ์ต่างๆ มันมีความสุขของมัน มันมีความสุขแล้วมันขึ้นบานของมัน มันก็ฝึกหัดใช้ปัญญาของมัน อย่างนี้เป็นงานของใจ

หน้าที่ของเรา เราทำหน้าที่การงานของเรานั้นก็ใช้สมองเหมือนกัน มันก็ต้องมีพลังงานเหมือนกัน ใจมีส่วนด้วย แต่เวลาภาวนานี้ใจล้วนๆ เลยละ เวลานั่งสมาธิไปมันจะสงบนะ มันสักแต่ว่า มันทั้งกายเลย มันไม่รับรู้ว่ามีร่างกาย ไม่รับรู้ตา หู จมูก ลิ้น กาย ตา หู จมูก ลิ้น กายมันทั้งเลย มันสักแต่ว่า มันไม่รับรู้ เช่น นั่งอยู่เสียงมาก็ไม่ได้ยิน ไม่ได้ยิน ลมสัมผัสมันก็ไม่รับรู้ นี่จิตเวลา มันสงบมันทั้งร่างกายนี้ได้เลย มันมหัศจรรย์ขนาดนั้น คนทำไปเดียวจะรู้

แล้วถ้าไม่จริงนะ ครูบาอาจารย์โกหกใหม่ ถ้าใครโกหก พิสูจน์ดี เป็นวิทยาศาสตร์ พุทธศาสตร์ พิสูจน์ตรวจสอบ เอากันให้ได้ แล้วถ้าได้จริง เราจะเห็นคุณค่าการเกิดเป็นมนุษย์ไง เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราก็กัดดินดิบหาอยู่หากิน หาของเราไป สัตว์มันก็ทำอย่างนี้ แต่มนุษย์มันประเสริฐกว่าสัตว์ เพราะมนุษย์มีศีลธรรมจริยธรรม มนุษย์มีสติปัญญา แล้วเวลามนุษย์ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว เทวดา อินทร์ พรหมยังต้องมาฟังธรรมจากมนุษย์ ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เอวัง